

**MEF ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
ÖZEL HUKUK ANABİLİM DALI**

TÜRK BANKA HUKUKU AÇISINDAN FİNTEK

BİTİRME PROJESİ

Berk ŞANAKUT

Dr. Öğr. Üyesi Fatma Beril ÖZCANLI

Ocak, 2021

**MEF ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
ÖZEL HUKUK ANABİLİM DALI**

TÜRK BANKA HUKUKU AÇISINDAN FİNTEK

BİTİRME PROJESİ

Berk ŞANAKUT

Dr. Öğr. Üyesi Fatma Beril ÖZCANLI

Ocak, 2021

İÇİNDEKİLER

İçindekiler.....	i
Kısaltmalar.....	iii
Giriş.....	1
I. KAVRAMSAL OLARAK FİNTEK VE FİNTEK MÜESSESESİNİN EKONOMİK YÖNÜ.....	2
A. FİNTEK KAVRAMI.....	2
1. Genel Olarak Fintek Kavramı.....	2
2. Ortaya Çıkışı.....	3
3. Unsurları.....	4
a. Banka ve Diğer Kredi Kurumlarını İlgilendirmesi.....	4
b. Dijital ve İnovatif Yaklaşımlar.....	5
c. Müşteri Odaklılık.....	6
B. FİNTEK ŞİRKETLER.....	7
1. Genel Olarak Fintek Şirketleri.....	7
2. Fintek Şirketlerinde Konu ve Amaç.....	9
II. TÜRK HUKUK SİSTEMİ AÇISINDAN FİNTEK.....	11
A. FİNTEK HUKUKU.....	11
1. Genel Olarak Fintek Hukuku.....	11
2. Uluslararası Hukukta Fintek Hukukuna İlişkin Gelişmeler..	12
B. TÜRK HUKUKUNDA FİNTEK KAVRAMI.....	13
1. Mevcut Yasal Düzenlemeler.....	13
a. Genel Bankacılık Hukuku Düzenlemeleri.....	13
b. Ödeme Hizmetleri ile İlgili Mevzuat.....	14
c. Tüketicinin Korunması Hukuku Kapsamındaki Düzenlemeler.....	15
d. İlgili diğer Düzenlemeler.....	16
III. FİNTEK ŞİRKETLERİ İLE KURULAN İLİŞKİLER VE SÖZ KONUSU İLİŞKİLERİN HUKUKİLİĞİ.....	17
A. FİNTEK ŞİRKETİ VE BANKA ARASINDA KURULAN SÖZLEŞMENİN TANIMI VE UNSURLARI.....	17
B. SÖZLEŞMELERİN HUKUKİLİĞİ.....	18
1. Sözleşmenin İş Görme Sözleşmesi Olması.....	18
2. Sözleşmenin İvazlı ve Tam İki Tarafa Borç Yükleyen Bir Sözleşme Olması.....	19
3. Sözleşmenin Sonuca Yönelik Bir Sözleşme Olmaması.....	20
4. Sözleşmenin Sürekli Edim Doğuran Bir Sözleşme Olması....	20
5. Sözleşmenin Şekil Şartına Bağlı Olmaması.....	21
6. Sözleşmeye Uygulanacak Hükümler.....	22
C. TARAFLARIN HAK VE BORÇLARI.....	23
1. Bankanın Sözleşme Kapsamındaki Hak ve Borçları.....	23
2. FinTek Şirketin Sözleşme Kapsamındaki Hak ve Borçları...24	24

D. SÖZLEŞMENİN SONA ERMESİ.....	25
1. Sona Erme Sebepleri.....	25
2. Sona Ermenin Sonuçları.....	25
Sonuç.....	26
Kaynakça.....	28
Özgeçmiş.....	31

KISALTMALAR

ABD	: Amerika Birleşik Devletleri
BDDK	: Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu
İÜHFM	: İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası
KOBİ	: Küçük ve Orta Büyüklükteki İşletmeler
md.	: madde
s.	: sayfa
TBK	: Türk Borçlar Kanunu
T.C.	: Türkiye Cumhuriyeti
TMSF	: Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu
vd.	: ve devamı/ ve diğerleri
vs.	: ve saire

GİRİŞ

Günümüzde finans sektörü, yenilikçi finansal teknolojileri kapsayan “FinTek” kavramı sayesinde büyük bir dönüşüme uğramıştır. FinTek, eskiden büyük finans kuruluşlarınca sunulmakta olan, mevduat tutma, ödeme alma ve finansal danışmanlık gibi pek çok hizmeti kolaylaştırmaktadır. Bunun yanı sıra FinTek, bankacılık hizmetlerinin daha hızlı, erişilebilir, güvenli ve daha uygun maliyetli bir yapıya bürünmesini de sağlamaktadır.

Finans alanında ortaya çıkan yenilikler, finans dünyasının sürekli değişen ve gelişen yapısı içerisinde büyük bir öneme sahiptir. Finans teknolojileri, zaman içerisinde değişkenlik gösteren taleplere göre konumunu sürekli güncellemek durumundadır. Bu açıdan düzenleyici konumundaki makamlar, söz konusu değişimleri takip etme konusunda istekli ve istikrarlı olmak zorundadırlar. Hızlı gerçekleşen değişimler, uluslararası finans piyasalarının takibini zorlaştırmakla birlikte, bu alanda yatırım yapan kurumları rakiplerine oranla avantajlı bir konuma taşımaktadır.

Finansal teknolojilerin FinTek kavramı içerisine alınarak incelenmesi, öğretide yeni bir durum olarak görülmektedir. Bu durum, hukuki anlamda da çeşitli düzenlemelerin getirilmesini zorunlu kılmaktadır. Ancak FinTek şirketlerine ilişkin olarak yasal düzenlemelerin eksik olduğu ifade edilmektedir. Bu alanda ortaya çıkan uyumsuzlukların çözümünde ise genel hükümler çerçevesinde değerlendirmelerin yapılacağı ileri sürülmektedir. Çalışma kapsamında da genel olarak FinTek şirketlerinin hukuki durumu incelenmeye çalışılmıştır. Buna göre üç bölümden oluşan çalışmada ilk bölümde FinTek kavramının ve FinTek şirketlerinin teorik içeriği üzerinde durulmuştur. İkinci bölümde FinTek şirketlerinin Türk hukuk sistemi içerisindeki yeri incelenmiştir. Son bölümde ise FinTek şirketleri ile bankalar arasında kurulan sözleşmeler ve bu sözleşmelerin hukuki yönü detaylı olarak ele alınmıştır.

I. KAVRAMSAL OLARAK FİNTEK VE FİNTEK MÜESSESESİNİN EKONOMİK YÖNÜ

A. FİNTEK KAVRAMI

1. Genel Olarak Fintek Kavramı

Söz konusu kavram, “finansal” ve “teknoloji” sözcüklerinin bir araya gelmesiyle oluşmuş bir kavramdır. FinTek, bankacılık ve finansal hizmetlerin desteklenmesi ya da bunların daha etkin bir hale getirilmesi amacıyla kullanılmakta olan bilgisayar programlarını ve diğer teknolojileri kapsamaktadır. Bunun yanı sıra FinTek, finansal etkinliklerin daha iyi bir noktaya taşınması amacıyla teknolojinin aktif kullanıldığı yeni bir finans sektörü olarak görülmektedir¹.

Bir diğer tanıma göre ise FinTek; mobil, internet, veri analitiği gibi dijital teknolojilerin kullanılarak geleneksel finansal hizmet anlayışını ortadan kaldıran, çağdaş bir yaklaşım ile finans hizmetlerinin tüketici kesime ulaşmasını kolaylaştıran bir sistemler bütünüdür². Esasen bankaların temel faaliyet alanları müşterilerinin tasarruflarının güvenli şekilde saklanması ve bu tasarruflardan gelir elde edilmesi şeklinde ifade edilmektedir³. Ancak FinTek kavramı, bankaların söz konusu faaliyet alanlarının genişlemesine ve finansal hizmetlerin yenilikçi bir bakış açısıyla ele alınmaya başlamasına neden olmuştur.

Ülkemizde FinTek kavramına ilk olarak 2016 yılında T.C. Merkez Bankası'nın Finansal İstikrar Raporu'nda yer verildiği görülmüştür. Söz konusu raporda FinTek; “*finansal hizmetler, piyasa ve kuruluşların üzerinde etki oluşturmakta olan finansal yenilikler*” şeklinde tanımlanmıştır⁴. T.C. Merkez Bankası, 2019 tarihinde hazırladığı raporu doğrultusunda daha önce yapmış olduğu tanımını “*finansal piyasalara,*

¹ Patrick Schueffel, Taming the Beast: A Scientific Definition of Fintech, **Journal of Innovation Management**, Vol:4, Iss:4, 2016, s. 45.

² Henner Gimpel, Daniel Rau ve Maximillian Röglinger, Understanding FinTech Start-Ups – a Taxonomy of Consumer-Oriented Service Offerings, **Electron Markets**, Vol:28, Iss:3, 2017, s. 247.

³ Mehmet Takan ve Melek Acar, **Bankacılık: Teori, Uygulama ve Yöntem**, Konya, Nobel Akademik Yayıncılık, 2018, s. 1.

⁴ T.C. Merkez Bankası, **Finansal İstikrar Raporu**, Sayı 23, Ankara, Kasım 2016, s. 9.

kuruluşlara ve finansal hizmetlerin sunumuna önemli ölçüde etki etmek suretiyle yeni iş modellerini, uygulamalarını, süreçlerini ya da ürünlerini meydana getiren teknoloji kaynaklı finansal yenilikler" şeklinde güncellemiştir⁵.

2. Ortaya Çıkışı

FinTek sektörü tarihsel gelişim bakımından üç döneme ayrılmaktadır. FinTek 1.0 olarak adlandırılan birinci dönemin 1866 ile 1967 yılları arasında gerçekleştiği ifade edilmektedir. Söz konusu dönem içerisinde teknoloji ile büyük oranda ilişkili olmasına karşın finans hizmetleri sektörünün çok büyük bir gelişim gösteremediği ileri sürülmektedir. FinTek 2.0 şeklinde adlandırılmakta olan ikinci dönemin 1968 ile 2008 yılları arasında gerçekleştiği savunulmaktadır. İlgili dönemde, dijital teknolojiler gelişme göstermiş, bu yolla da finans işlemlerinde ve iletişim alanında bu teknolojilerin kullanılmaya başlandığı saptanmıştır. 2009'dan günümüze kadar süren dönem ise FinTek 3.0 dönemi şeklinde ifade edilmektedir. Bu dönem içerisinde doğrudan FinTek olarak adlandırılmakta olan yeni girişimlerin kurulduğu gözlenmiştir. Söz konusu yeni girişimlerin gelişmiş teknoloji kullanmak suretiyle, tüketicilerine internetten ürün ve hizmet sunmaya başladıkları görülmüştür. Aynı girişimler, tüketicilerin yanı sıra büyük şirketler ile bankalara da ürün ve hizmet sunumunda bulunmuşlardır⁶.

FinTek kavramının 2008 ekonomik kriziyle birlikte gelişme gösterdiği bilirse de esasen söz konusu kavram, bugünkü anlamda 2012-2013 yıllarında yaygın şekilde kullanılmaya başlanmıştır. Krizden sonra küresel ölçekli piyasalarda tekel konumuna sahip olan geleneksel banka ve kredi kurumları, kriz nedeniyle ekonomik ve yasal sorunlardan ötürü buhranlar yaşamaya başlamışlar ve piyasalardaki hâkimiyetlerini yitirmeye başlamışlardır. Bu dönemde hukuki anlamda ilk kez banka statüsü dışında kabul gören Mastercard, Visa, SWIFT gibi büyük şirketlere karşı tepki olarak ortaya çıkan küçük çaplı girişimler, banka ve kredi kurumlarına duyulan güvenin sarsılmasından faydalanarak piyasalarda kendilerine yer edinmeye başlamışlardır. Piyasalardaki söz konusu boşluk, yeni girişimciler tarafından fırsata çevrilmiş ve bu fırsat iyi değerlendirilmiştir. Bu şekilde bankaların ve kredi kurumlarının zayıf yönleri

⁵ T.C. Merkez Bankası, **Finansal İstikrar Raporu**, Sayı 28, Ankara, Kasım 2019, s. 15.

⁶ Douglas Arner, János Barberis ve Ross Buckley, **The Evolution of Fintech: A New Post-Crisis Paradigm?**, University of Hong Kong Faculty of Law, 2017, s. 4-8.

olarak görülen⁷ ve yeniden şekillenen piyasalarda daha önce görülmemiş yeni bir dönem başlamıştır⁸.

3. Unsurları

FinTek, finans sistemlerini çeşitli kanalların üzerinden etkiler. Herhangi bir olgunun FinTek'e ait bir unsur olarak kabul edilebilmesi için söz konusu olgunun öncelikle geleneksel banka ve kredi kurumlarınca gerçekleştirilmekte olan etkinlikler çerçevesinde meydana getirilmiş olması gerekmektedir. Bunun yanı sıra söz konusu olgunun dijital ve teknolojik öğeleri içermesi ve inovasyon düzeyindeki yeniliklerden faydalanması gerekir. Son olarak bu olgunun müşteri odaklı olması şarttır. Sonuç olarak FinTek hizmetlerinin muhakkak surette FinTek şirketlerince üretilmesi gerekmektedir. Bir bankanın piyasaya sunduğu hizmetler ya da ürünlerin dijital olması ve inovasyon barındırması gibi unsurları taşıması durumunda FinTek kapsamında kabul göreceği ifade edilmektedir.

a. Banka ve Diğer Kredi Kurumlarını İlgilendirmesi

FinTek faaliyetlerinin gerek FinTek şirketlerince gerekse bankalar ya da kamu kuruluşlarınca gerçekleştirilmesi mümkündür. Ancak söz konusu faaliyetlerin geleneksel anlamda banka ve diğer kredi kurumlarınca piyasalara sunulmakta olan ya da banka ve diğer kredi kurumlarına ilişkin düzenlemeler içeren yasalar tarafından tanımlanan faaliyetleri geliştirmesi, değiştirmesi ya da devam ettirmesi şarttır. Herhangi bir faaliyetin geleneksel açıdan bir banka ya da kredi kurumunca piyasalara sunulması, bu faaliyetin FinTek kapsamına alınması açısından esaslı unsurlardan biridir. Bu yüzden banka ve kredi kurumlarını kapsamayan dijital vergi iadeleri, hukuki danışmanlığa ilişkin hizmetler ya da bankalarca kullanılsalar bile bankaların esaslı faaliyetleri kapsamında yer almayan siber güvenlik yazılımlarının FinTek kapsamında değerlendirilmemesi gerekir. Bu gibi hizmetlerin FinTek faaliyetleriyle benzerlik göstermeleri ve dijitalleşme ile inovasyon öğelerini barındırmaları, tek başına bu hizmetlerin FinTek olarak kabulü için yeterli değildir. Buna göre internet bankacılığı ile mobil bankacılık hizmetlerinin ve bankalarca sunulmakta olan fatura

⁷ Kemal Oğuzman ve M. Turgut Öz, **Borçlar Hukuku Genel Hükümler**, Cilt – 1, Gözden Geçirilmiş 16. Baskı, İstanbul, Vedat Kitapçılık, 2018, s. 161.

⁸ John Schindler, *FinTech and Financial Innovation: Drivers and Depth*, Finance and Economics Discussion Series 2017-08, Washington, 2016, s. 13 vd.

ödeme hizmetleriyle bağlantılı dijital hizmetlerin FinTek faaliyetleri çerçevesinde değerlendirilmesi gerekir.

b. Dijital ve İnovatif Yaklaşımlar

Hızla gelişen teknoloji ile birlikte, veri, süreç, araç ve sistemlerin dijital ortama aktarılması şeklinde tanımlanan dijitalleşme olgusu, FinTek açısından da son derece önem arz etmektedir. Dijitalleşmenin her alanda yaygınlaşması ve tüketicilerin günlük sorunlarına çözüm sunar hale gelmesi, inovatif çözümlerin de üretilmeye başlandığını göstermektedir. Dijitalleşme neticesinde ulaşım, iletişim, perakende ve hizmet dâhil pek çok sektörün yeni bir açığı kazandığı görülmüş ve finans piyasalarının da bu değişimden etkilendiği saptanmıştır. FinTek kapsamında ele alınan faaliyetler ile geleneksel finans kuruluşları dijitalleşme ya da teknolojiyi daha çok kullanma yoluna gitmişlerdir. Bu durum, finansal sistemde köklü değişimlerin ortaya çıkmasına neden olmuştur. Yeni sistem kapsamında ortaya çıkan yeni girişim ve müesseseler, tüketicilerin finansal ihtiyaçları konusunda zaman zaman onlara dijital destekler sunmakta zaman zaman da onlara danışmanlık hizmetleri vermektedirler. Söz konusu hizmetlerin ortak özelliği ise bunların dijitalleşme ve inovatif yaklaşımlar sonucunda ortaya çıkmasıdır.

Bazı durumlarda FinTek faaliyetleri neticesinde meydana gelen hizmet ya da ürünlerin çok farklı bir teknolojik altyapıya sahip oldukları görülmektedir. Bu karşın hizmet ya da ürünlerin tüketicilere farklı bir açıdan yaklaşması dolayısıyla inovasyon öğelerini barındırıyor olabilecekleri öngörülmektedir. Kişisel ihtiyaç kredilerinin karşılaştırılmasına ilişkin kurulan platformlar ile şirket kurulumu yerinde yerleşik bulunan tüketicilere yabancı bankalara ait vadeli mevduat ürünleri üzerinde yatırım yapma olanağı tanıyan Raisin GmbH, Deposit Solutions GmbH gibi çapraz satış platformlarının bu hizmet türüne örnek gösterilmesi mümkündür. Sonuç olarak dijitalleştirme ve inovatif yaklaşımların FinTek şirketlerini ve hizmetlerini piyasalardaki diğer hizmet ve şirketlerden ayıran en temel unsurlardan biri olduğu kabul edilmektedir⁹.

⁹ Şebnem Elif Kocaoğlu Ulbrich, Avrupa Birliği ve Türk Banka Hukuku Yönünden Fintek, Galatasaray Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, (Yayınlanmamış Doktora Tezi), İstanbul, 2019, s. 17-18.

c. Müşteri Odaklılık

Gelenekçi kurumsal kültür, esnek yapıda olmayan eski altyapı ve teknolojilerin entegrasyonu konusunda ortaya çıkan zorluklardan ötürü bankaların yenilikçi ve müşteri odaklı politikalar izlemesini zorlaştırmaktadır. FinTek faaliyetleri ise değişen müşteri ihtiyaçlarını algılayabilen, dinamik, esnek ve müşteri odaklı bir bankacılık sektörünün kurgulanması için fırsat olarak görülmektedir¹⁰.

FinTek faaliyetlerinin geleneksel bankacılık faaliyetleri bağlamında kâr elde etmeyi amaçlamaktan ziyade tüketici ve piyasa ihtiyaçlarının yenilikçi yaklaşımlarla karşılanmasını amaçlayan faaliyetler olduğu ifade edilmektedir. Piyasalarda daha önceki süreçte söz konusu ihtiyaçların karşılanması amacıyla ortaya konan çözümlerin yetersiz kalması ya da hâlihazırda herhangi bir çözüm öngörülmemesi, FinTek faaliyetlerinin ortaya çıkmasına neden olmuştur. Burada ayırıcı unsurun müşteri ihtiyaçlarının en pratik şekilde karşılanması ve müşteri odaklı faaliyetlerde bulunulması olduğu vurgulanmaktadır¹¹.

FinTek kuruluşlarınca sunulmakta olan hizmetlerin nihai kullanıcıları tüketiciler ile kurumsal bankacılık müşterileri sayılan gerçek ve tüzel kişi tacirlerdir. FinTek akımından sonra tüketicilerin yanı sıra yeterince kar getirme potansiyeli bulunmaması nedeniyle finans hizmetlerinin dışında kalan (veya finans hizmetlerinden gerektiği ölçüde faydalanamayan) gerçek kişilik sahibi tacirler, KOBİler ve serbest çalışan kişiler gibi düşük gelir grubundaki müşteri gruplarına yönelik ürünlerin ve hizmetlerin çeşitlenmeye başladığı görülmüştür¹².

FinTek faaliyetlerinin yaygınlaşması ve bankalar tarafından etkin biçimde kullanımının, bankacılık sektörünün aktif karlılığını ve özsermayeye dayanan karlılığını arttıracakları öngörülmektedir. Bu kapsamda bankalar tarafından teknolojik gelişmelerin yakından takip edilmesi ya da bu gelişmeleri yakından takip eden şirketler ile iş birliği yapılması, bankacılık işlemlerinde müşteriler için işlem kolaylığı

¹⁰ Gözde Candemir, Bankacılık Sektöründe Yeni Trendler ve Teknolojik Gelişmeler: Fintek Sektörü Üzerine Bir Uygulama, Marmara Üniversitesi Bankacılık ve Sigortacılık Enstitüsü, (Yayımlanmamış Doktora Tezi), İstanbul, 2020, s. 145.

¹¹ Selim Taştan ve Şebnem Uralcan, Küresel Finansal Teknoloji Sektöründe Ortaya Çıkan Yeni Girişimlerin Ekonomik ve Teknolojik Belirleyicileri, **Haliç Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi**, Cilt: 2/1, Mart 2019, s. 42-43.

¹² Takan ve Acar, a.g.e., s. 150.

sağlayacaktır. Bu durumun müşteri memnuniyetini arttırıcı bir etkisinin olacağı ileri sürülmektedir¹³.

B. FİNTEK ŞİRKETLER

1. Genel Olarak Fintek Şirketleri

Teknolojik gelişmelerin hızlanması neticesinde neredeyse iş hayatının her alanında teknoloji kullanımı bir zorunluluk haline gelmiştir. 2008 krizi sonrasında bu durumu fark eden finans sektörünün de FinTek sektörü ile gelişen teknolojiye ayak uydurmaya çalıştığı görülmektedir. Genel itibariyle “finansal teknoloji” kavramının kısaltması olarak bilinen FinTek kavramı, Bill Gates tarafından 1994 yılında söylenen meşhur “Bankalar değil bankacılık gereklidir.” sözüyle ortaya çıkmıştır. Bu bağlamda FinTek şirketleri de bankalara alternatif olmalarının yanı sıra aynı zamanda bankaların kendilerini geliştirmesine ve müşterilere daha iyi hizmetler sunabilmesine imkân tanımaktadır. Müşterileriyle doğrudan iletişimleri azalan bankaların müşteri bağlılığını yakalama hususunda sorun yaşadıkları görülmektedir. Söz konusu tehdidin ortadan kaldırılması amacıyla bankalar, FinTek şirketleriyle müşterek hareket etmeye başlayarak müşterileriyle olan iletişimlerini korumayı hedeflemektedirler¹⁴.

FinTek şirketler tarafından geliştirilmiş olan ürün ya da hizmetler web tabanlı ya da mobil uygulama temelli olabilecekleri gibi, donanım temelli olarak da piyasalara sürülebilirler. Bunun yanı sıra FinTek şirketleri, ürün ve hizmetlerini bağımsız bir biçimde müşterilere doğrudan aktarabilecekleri gibi bankalar aracılığıyla da sunabilmektedirler¹⁵.

Tarihsel bakımdan ilk önce kurulan FinTek şirketinin tespiti mümkün değildir. Ancak bankacılık faaliyetlerinde ilk önce interneti kullanan ve hatta internetin doğumu öncesinde finans kuruluşlarında kâğıt temelli sistemleri, teknik bir sistemle değiştiren şirketler bu bakımdan öncü olarak nitelendirilebilirler. Günümüzde gündelik yaşamın har alanında etkili olan internetin yaygın olmadığı dönemlerde, FinTek olarak

¹³ Çağrı Korkmazgöz, Finansal Teknolojilerin Türk Bankacılık Sektörünün Finansal Performansına Etkisi: Mobil Bankacılık Üzerine Uygulama, Mersin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Mersin, 2019, s. 65.

¹⁴ Doğuş Bilgel ve Besim Aksoy, Finansal Teknoloji Şirketleri ve Geleceğin Bankacılığı: Açık Bankacılık, **Avrupa Bilim ve Teknoloji Dergisi**, Sayı 17, Aralık 2019, s. 1099.

¹⁵ <https://www.rekabet.gov.tr/tr/SonKurulKarari/36540b6f-3394-e911-80fd-00505694b4c6?AspxAutoDetectCookieSupport=1> (Erişim Tarihi: 25.11.2020).

adlandırılmasa da kurumsal organizasyonların yasalara uyumluluğunu artıran, paranın piyasalardaki dolaşımını hızlandıran, bankaların işlem hızını, müşteri hizmet kalitesini ve müşteri ilişkilerini teknoloji tabanlı olacak şekilde değiştirip geliştiren şirketlerin tamamı bir tür FinTek şirketi kabul edilebilir. Bu kapsamda Mastercard, Visa, PayPal, Amex gibi küresel finans aktörleri ile Microsoft, IBM gibi teknoloji devleri bugünkü anlamıyla ilk FinTek şirketleri arasında kabul edilmektedir. Bununla birlikte 2008 krizinin sonrasında gelişme gösteren ve start-up yapısı sahibi FinTek girişimlerinin çalışma prensipleri, söz konusu şirketlere kıyasen daha farklı görülmektedir¹⁶.

FinTek şirketlerinin temel olarak dört ana ekonomik işlevi olduğu ve bu işlevler çerçevesinde hizmet sunumuna başladığı ileri sürülmektedir. Öğretide kabul gören bu dört ana işlev şu şekilde sıralanabilir¹⁷;

- Ödeme işlevi,
- Borç sağlama ve anapara toplama işlevi,
- Ticaret ve yatırıma dayalı işlev,
- Takas ve paraya çevirme hizmetlerini sunma işlevidir.

Temelde FinTek şirketlerinin finans hizmetleri bağlamında ortaya çıkan ihtiyaçların karşılanması amacıyla ortaya çıkan teknoloji tabanlı şirketler oldukları algısı mevcuttur. Bu bakımdan yenilikçi teknolojileri kullanan FinTek şirketleri finansal ürün ve hizmetlere ulaşımı kolaylaştırmayı amaçlamaktadırlar. Gelişmekte olan ülkelerde finans hizmetlerinin tabana yayılmasına öncülük eden FinTek şirketleri, bir tür sosyal girişimler şeklinde de ele alınmaktadır. Hızlı ve yenilikçi yapıları dolayısıyla FinTek şirketleri, müşterilerin ihtiyaçlarını daha hızlı şekilde karşılayan ve müşteri memnuniyetini ön planda tutan şirketler olarak görülmektedirler. Ortaya koydukları yenilikçi çözümlere karşın FinTek şirketlerinin tamamının başarılı olduğunun ileri sürülmesi mümkün değildir. Zira yapılan araştırmalarda FinTek şirketlerinin hemen hemen yarısının kurulduktan beş yıl sonra ortadan kalktığı tespit edilmiştir¹⁸.

¹⁶ Ahmet Menteş, Finansal Tabana Yayılma Aracı Olarak Finansal Teknoloji Şirketleri, **Social Sciences Research Journal**, Volume:8, Issue:1, March 2019, s.169.

¹⁷ Andrea Minto, Moritz Voelkerling ve Melanie Wulff, Separating apples from oranges: identifying threats to financial stability originating from FinTech, **Capital Markets Law Journal**, 12(4), 2017, s. 437.

¹⁸ Menteş, a.g.e., s. 171.

Hukuki açıdan değerlendirildiğinde ise FinTek şirketlerinin özel hukuka tabi ticari işletmeler şeklinde kurulabilecekleri gibi, kamu hukukuna tabi kurumlar tarafından kurulmaları ve işletilmeleri mümkün görülmektedir. Merkez bankalarının yerel para birimlerinin ihraç edilmesi amacıyla kurulan kripto para girişimleri, bu şirketlere örnek verilebilir. Bunun yanı sıra FinTek şirketlerinin hukuki konumuna ilişkin hâlihazırda yasal bir düzenleme olmadığı görülmektedir. Söz konusu şirketler, yasal regülasyona tabi tutulmamakta ve ayrı bir ruhsata dayalı faaliyetler bulunmamaktadır. Ancak yürütülen faaliyetler açısından FinTek şirketlerinin regülasyona tabi kılındıkları ifade edilmektedir¹⁹.

FinTek şirketlerinin tüketiciler ile imzaladıkları ve uygulanacak hukuk açısından Türk hukukun esas alınacağı öngörüldüğü sözleşmelerde, 6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu'nun (TBK) 115. maddesi kapsamında borca aykırılık içeren davranışlarından kaynaklanan sorumlulukları saklıdır. Şirketlerin söz konusu sorumluluklarını kısmen ya da tamamen kaldırmaları hususunda tüketicilerle sorumsuzluk sözleşmesi akdetmeleri durumunda, ilgili sorumsuzluk anlaşması (ya da sözleşmenin sorumsuzluğa ilişkin hükmü), TBK md. 115/3 gereği hükümsüz kabul edilmelidir²⁰.

2. Fintek Şirketlerinde Konu ve Amaç

Şirketler hukuku bakımından özel bir niteliği bulunmayan FinTek şirketleri, yasal olarak yasaklanmamış her çeşit mali konu ve amaç doğrultusunda kurulabilecektir. FinTek şirketleri, öğretilerde kabul edildiği üzere genel olarak bankacılık ve finans sektörü kapsamında sundukları ürün ve hizmetlerinin teknolojiyle harmanlanması suretiyle dijitalleştirilmesi ve yenilenmesi (vasıtasıyla maddi kazanç elde etme) amacı doğrultusunda kurulmaktadır. Bankacılık hizmetleri bağlamında dijitalleşmeye gidilmesi yeni bir iş kolunun ortaya çıkmasına neden olmaktadır²¹.

FinTek şirketlerinin işletmeye ilişkin konusu ise ilgili şirketin etkinlik gösterdiği ödeme hizmetleri, mevduatları kabul, finansman desteği, yatırım, danışmanlık veya teknik yazılım gibi etkinlik alanına ilişkin konulardan biri olabilir. FinTek şirketi, kurulduğu şirket hukuku bakımından kendi alanında hizmet sağlamak amacıyla gerekli

¹⁹ Hamdi Yasaman, **Banka Hukuku ile ilgili Makaleler, Hukuki Mütalaalar, Bilirkişi Raporları**, Cilt II, İstanbul, Vedat Kitapçılık, Eylül 2013, s.128.

²⁰ Ahmet M. Kılıçoğlu, **Borçlar Hukuku Genel Hükümler**, Genişletilmiş 15. Bası, Ankara, Turhan Kitabevi, 2012, s. 637.

²¹ EBF Discussion Paper, The digital transformation of banks and the Digital Single Market, Brüksel, 2015, s. 3.

faaliyet izinlerini tam ve eksiksiz biçimde almak zorundadır. Bu bağlamda FinTek şirketinin kurulduğu ülke hukukuna uygun hareket etmesi esastır. Elektronik para ihracı, finansman desteği, yatırım danışmanlığı gibi finansal alanlardaki yasal faaliyet izinlerini almasının ardından FinTek şirketleri, bu alanlarda aldıkları izinler doğrultusunda şirketlerinin işletme konusunu ana sözleşmelerinde açıkça belirtmek durumundadırlar²².

FinTek şirketlerinin faaliyet izni gerektirmekte olan alanlarda bankalara ait lisansları kullanmak suretiyle faaliyetlerde bulunması durumunda, ilgili şirketlerin faaliyet konularının hizmet içeriğine göre bankacılık hizmetleri veya veri işleme çerçevesinde sürdürüldüğü kabul edilmektedir. FinTek şirketlerinin faaliyet izni gerektirmeyen teknik ve yazılım desteği kapsamındaki hizmetleri sunmaları durumunda ise işletme konularının bilgisayar programlama faaliyetleri, muhasebe işlemler ve sistemlerinin kurulması, bunların geliştirilmesi veya bankacılık destek hizmetleri olduğu ifade edilebilir. FinTek şirketlerinin faaliyet izni gerektirmeyen ve banka ürünlerinin karşılaştırılmasını sağlayan veya bunların yeniden yorumlanmasını sağlayan (karşılaştırma platformları vs.) hizmetleri sunmaları durumunda faaliyet konularının veri işleme olarak belirlendiği ileri sürülmektedir. Çünkü FinTek şirketleri, söz konusu faaliyetleriyle müşterilerine ait verileri toplamakta ve verileri işleyerek müşterileri yönlendirmektedir. Dolayısıyla bu hizmetlerin doğrudan doğruya bankalara sunumu ya da bu konuda bankalar ile işbirliği yapılması durumunda FinTek şirketleri, sözleşmelerde asli taraf konumundaki bankalara karşı bağımsız ifa yardımcısı veya eser sözleşmesi bakımından yüklenici konumunda olacaklardır²³.

II. TÜRK HUKUK SİSTEMİ AÇISINDAN FİNTEK

A. FİNTEK HUKUKU

1. Genel Olarak Fintek Hukuku

²² Ulbrich, a.g.e., s. 30.

²³ Zarife Şenocak, **Borçlunun İfa Yardımcılarından Dolayı Sorumluluğu**, Ankara, Dayınlarlı Yayıncılık, 1995, s. 104.

Finansal piyasalar bakımından en büyük değişimlerin başında gelen FinTek, hukuki anlamda henüz istenilen seviyede ele alınmamaktadır. Kanun koyucuların bu alanda gerekli yasal düzenlemeleri yerine getirmedikleri ifade edilmektedir. FinTek terimiyle ilgili genel bir anlayışın olduğu bilinmekle birlikte, FinTek kurumunun tam olarak neleri kapsadığı hususu halen belirsiz görünmektedir. Bu kapsamda kanun koyucular ile uygulayıcıların FinTek şirketlerini, şirketlerin iş modellerine dayanarak kategorize ettikleri bilinmektedir. FinTek kurumu ve bu alandaki uygulamaları yasalaştırma çalışmalarına girişen kanun koyucuların ise genel itibariyle bütüncül bir yasalaştırma yoluna gitmedikleri ifade edilmektedir. Bu alandaki yasal düzenlemeler, uygulamaların mevzuata aktarılması suretiyle gerçekleştirilmektedir. Dolayısıyla FinTek hukuku kavramı da içerik olarak hâlihazırda gelişimini tamamlayamamış bir hukuk öğretisini karşılamaktadır²⁴.

FinTek hukuku, dar anlamda bankalar ve finans hukuku ile FinTek uygulamaları sonrasında meydana gelen düzenlemeleri kapsayacak şekilde yorumlanabilmektedir. Geniş anlamda ise FinTek hukuku, FinTek uygulamalarından doğrudan ya da dolaylı olarak etkilenen kişisel veri hukuku, tüketici hukuku, siber güvenlik hukuku, sözleşmeler hukuku ve vergi hukuku gibi alanları da kapsayacak biçimde yorumlanabilmektedir. Bunun yanı sıra ödemelere benzer disiplin gerektiren alanlar bakımından FinTek hukukunda kesin bir ayırımın yapılmasının zor olacağı açıktır. Zira FinTek hukuku ve FinTek uygulamalarının tanım ve içeriğine ilişkin genel geçer bir tanımın bulunmadığı ifade edilmektedir²⁵.

Geleneksel bankacılık ya da finansal kurumlar ile FinTek girişimlerinin ilişkileri, yasal olarak tam anlamıyla ortaya konulmadığı için uygulamada bazı sorunlar yaşandığı görülmektedir. Bu kapsamda sermaye ihtiyaçları, kara para aklamanın önlenmesi, güvenlik ve gizlilik gibi konularda hukuki düzenlemelerin eksikliğinden dolayı zorluklar yaşandığı bilinmektedir.

2. Uluslararası Hukukta Fintek Hukukuna İlişkin Gelişmeler

FinTek uygulamalarının dünya genelinde belirli coğrafi bölgelerde yoğunlaştığı bilinmektedir. Bu durumun finansal teknoloji üretimi yapan girişimcilerin

²⁴ Emel Şenbayram, Finansal Teknoloji-FinTek, **International European Congress On Social Sciences –IV**, 2019, s. 531.

²⁵ Derviş Koç, Pazarlamacılık Sözleşmesi, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Ankara, Eylül 2014, s. 82.

ihtiyaçlarından kaynaklandığı öngörülmektedir. Zira söz konusu ihtiyaçlar, yalnızca güvenilir ve sağlam bir finansal sistem ile giderilebilir. Bu bakımdan FinTek alanındaki hukuki düzenlemelerin de ilk olarak bu uygulamaların yoğunlaştığı bölgelerde ortaya çıkması doğaldır.

Uluslararası hukukta FinTek kavramına ilişkin olarak ilk düzenlemelerin İngiltere’de çıkarıldığı görülmektedir. 2015 yılı sonrasında İngiltere, FinTek uygulamaları bakımından birtakım yasal düzenlemeler ile test ortamları oluşturmaya başlamıştır. İngiltere’nin ardından İsviçre’nin de bu alanda çalışmalarına başladığı görülmektedir. Avrupa’da yaygınlaşan bu yasal test ortamı, zaman içerisinde Avrupa dışındaki ülkelerde de kendisini göstermeye başlamıştır. Hong Kong, Singapur, Meksika, Malezya, Avusturalya ve hatta Birleşik Arap Emirlikleri gibi pek çok ülkenin FinTek uygulamaları için söz konusu yasal test ortamını geliştirmekte olduğu ifade edilmektedir²⁶.

Amerika Birleşik Devletleri’ndeki (ABD) yasal test ortamlarının ise eyaletler arasında farklı şekillerde kendisini gösterdiği görülmektedir. Ancak buna rağmen ABD’deki FinTek uygulamalarının yasal düzenlemelerinin çok geniş çerçevede ele alındığı da bilinmektedir. Bu bakımdan yasal test sürecindeki şirketlerin faaliyetlerine yönelik pek çok düzenleyici ve denetleyici hükmün yer aldığı ifade edilmektedir. ABD’de kontrollü yasal test ortamını sağlayan ilk eyaletin ise Arizona olduğu belirtilmektedir. Diğer eyaletler ise bu konuda kısa sürede atılım yapmışlar ve aradaki farkı kapatmaya çalışmışlardır. Ancak ABD’de mevcut federal yapıya ek olarak finansal sistemin merkeziyetçi olmaması, buradaki FinTek uygulamalarındaki birliğin sağlanmasını zorlaştırmaktadır²⁷.

Uluslararası piyasalarda etkili olan ülkelerin hemen hemen tamamı, FinTek uygulamalarına yönelik yasal test ortamını oluşturmuştur. Ulusal test ortamının yanı sıra Avrupa Bankalar Federasyonu’nun da 2016 yılının Kasım ayında Avrupa genelinde finansal servislerin yaygınlaştırılması amacıyla daha geniş bir yasal test ortamını inşa etmek için çalışmalara başladığı görülmüştür. Ayrıca İngiltere, Hong Kong, Singapur, Kanada, Kuzey Amerika, Fransa, Avusturalya, Dubai ve Bahreyn’in

²⁶ Lee Reiners, North Carolina’s Proposed Regulatory Sandbox Needs Work, The FinReg Blog, Commentary by faculty and affiliates of the Duke Law Global Financial Markets Center, 28.05.2019. <https://sites.duke.edu/thefinregblog/2019/05/28/north-carolinas-proposed-regulatory-sandboxneeds-work/> (Erişim Tarihi: 03.01.2021).

²⁷ Candemir, a.g.e., s. 114-115.

katılımıyla 2018 yılında ortak bir Uluslararası FinTek Ağı kurulması için çalışmalara başlanmış ve bu amaçla küresel bir yasal test ortamı oluşturulmuştur. Bu çalışmalarda temel olarak kanun koyucuların FinTek alanına daha fazla eğilmeleri ve bu alana yönelik olarak yapılan düzenleyici hükümlerin yeknesaklığının sağlanması amaçlanmıştır²⁸.

B. TÜRK HUKUKUNDA FİNTEK KAVRAMI

1. Mevcut Yasal Düzenlemeler

Günümüzde Türk hukuk sistemi içerisinde kabul gören yerleşik bir FinTek kavramının ya da müessesinin olmadığı ifade edilmektedir. Bunun yanı sıra hukuk sistemimiz içerisinde hâlihazırda FinTek şirketlerin kuruluşları, faaliyetleri ve sorumluluklarını içeren doğrudan bir yasal dayanak bulunmamaktadır. Bu açıdan çalışmanın bu kısmında mevcut hukuki yapımız içerisinde genel ilkeler çerçevesinde FinTek şirketlerine uygulanacak hükümler ele alınacaktır.

a. Genel Bankacılık Hukuku Düzenlemeleri

Bankacılık sektörü, finansal sistem içerisinde yer alan önemli bir sektör olarak görülmektedir. Bu çerçevede bankacılık sektörüne ilişkin yasal düzenlemelerin de büyük önem taşıdığı ifade edilmektedir. Ülkemizde bankacılık sektörüne ilişkin olarak yapılan düzenlemeler, bilhassa 2001 yılındaki ekonomik krizin ardından daha da hızlanmıştır. 2001 krizinde bankalara ilişkin olarak ortaya çıkan olumsuz durum, bankaların üzerindeki devlet denetiminin önemini anlaşılmasını sağlamıştır²⁹.

5411 Sayılı Bankacılık Kanunu, devletin bankacılık sektörüne müdahalesinin örneğini taşıyan kuralları da içermektedir. Örneğin ilgili kanunun 16. maddesinde belirtildiği üzere bankaların ana sözleşmelerinde gerçekleştirilecek değişikliklerde Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu'nun (BDDK) uygunluk görüşüne başvurulması gerekmektedir. Bu kapsamda BDDK tarafından uygun bulunmayan değişikliklerin gerçekleştirilmesi mümkün değildir. Yasanın 20. maddesine göre ise

²⁸ Ulbrich, a.g.e., s. 142.

²⁹ Ferhat Çamlıca, Avrupa Finansal Denetim Sistemi ve Bankacılık Birliği, **Marmara Avrupa Araştırmaları Dergisi**, Cilt 24, Sayı 1, 2016, s. 3.

bankaların faaliyetlerini sonlandırması ve tasfiye kararı alması, Banka Genel Kurulu tarafından verilecek izne ve BDDK tarafından yapılacak denetime tabidir³⁰.

5411 sayılı Kanun, ulusal bankacılık faaliyetleri kapsamında yürürlüğe konan temel hukuki düzenlemedir. Türkiye'deki bankalar ile yurt dışında kurulmuş bankaların Türkiye'deki şubeleri, finansal holding işletmeleri, Türkiye Bankalar Birliği, BDDK, TMSF ve bu kurumların faaliyetleri, söz konusu Yasa hükümlerine tâbi kılınmıştır. Yasanın 3. maddesinde belirtildiği üzere ilgili faaliyet konularından en az birini yürütme maksadıyla kurulmuş olan ve kredi kurumları haricindeki kuruluşların tarifi kapsamında faaliyet yürüten FinTek şirketleri, finansal kuruluş olarak kabul edilecektir. Çünkü finansal kuruluşlar, pek çok ticari işletmeyi kapsayan geniş bir kavram olarak bilinmektedir. Dolayısıyla FinTek şirketlerinin de gerçekleştirdikleri faaliyetler kapsamında finansal kuruluş olarak kabul edilmeleri doğaldır³¹.

b. Ödeme Hizmetleri ile İlgili Mevzuat

Türkiye’de ödeme hizmetleri, genel olarak 6493 sayılı Kanun kapsamında düzenlenmektedir. 6493 sayılı Kanun’a ilişkin gerekçede “*Ödeme hizmetleri alanında bankalar dışındaki kuruluşların sektörde faaliyet göstermesi rekabetin artması, hizmet kalitesinin yükselmesi, tüketiciler açısından maliyetlerin düşmesi ve bankacılık hizmetlerinden yararlanamayan kesimlerin bu hizmetlere daha kolay ulaşmasının sağlanarak finansal erişimin arttırılması açılarından büyük önem arz etmektedir. Ödeme hizmetlerinin temel olarak gönderenden alınan fonun alıcıya ulaştırılması prensibine dayanması nedeniyle bu tür işlemlerde sektöre olan güveni olumsuz etkileyebilecek uygulamaların önlenmesi amacıyla banka-dışı kuruluşların ödeme hizmetleri alanında işlem gerçekleştirirken faaliyetlerinin düzenlenmiş olması gerekmektedir*” açıklamasına yer verilmiştir³².

Gereğe bakımından 6493 sayılı Yasa, ödeme hizmetleri piyasasında rekabetçi bir yapının kurulmasını amaçlamaktadır. Ayrıca Yasa ile birlikte sektöre olan güvenin korunması da amaçlanmaktadır. 6493 sayılı Yasa, ödeme hizmetleri dışında menkul

³⁰ Sefa Reisoğlu, Banka Uygulamaları Açısından Yeni Borçlar Kanunu’nun Genel İşlem Koşulları ve Eleştirisi, **Bankacılar Dergisi**, Sayı 77, 2011, s. 71.

³¹ Ünal Tekinalp, **Banka Hukukunun Esasları**, Yeniden Yazılmış 2. Basım, İstanbul, Vedat Kitapçılık, 2009, s. 122.

³² 27.06.2013 Tarihli ve 28690 Sayılı Resmî Gazete.

kıymet mutabakat sistemleri ile ödeme sistemlerinin kuruluşunu da düzenlemektedir. Bu alana ilişkin düzenleyici hükümlere yer verilen Yasada elektronik paraya yönelik hükümlere de yer verildiği görülmektedir.

Ödeme sistemleri genel olarak üç ya da daha fazla katılımcının arasında gerçekleşen transfer emirlerinden kaynaklanan fon ya da menkul kıymet aktarımlarının gerçekleştirilmesini sağlamak maksadıyla ortaya konan takas veya mutabakat işlemleri için gereken altyapıyı kuran ve ortak kuralları olan yapıdır³³. 6493 sayılı Yasa kapsamında ödeme sistemlerine ilişkin getirilen düzenlemeler, yerleşik teşebbüsler ile piyasalara yeni katılan oyuncuların arasındaki ilişkileri ortaya koyma bakımından zayıf olarak nitelendirilmektedir. Avrupa Birliği ve uluslararası ödeme hizmetleri alanında rekabetçi yapının geliştirilmesi adına öngörülen düzenlemelerin henüz ülkemizde gerçekleştirilmediği bilinmektedir.

c. Tüketicinin Korunması Hukuku Kapsamındaki Düzenlemeler

6502 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun, kamu menfaatine uygun olarak tüketicilerin sağlık ve güvenlikleri ile mali menfaatlerini koruyucu, zararlarını giderici, çevresel tehditlerden koruma sağlayıcı, tüketicileri aydınlatıcı ve bilinçlendirici tedbirleri alma, tüketicilerin kendilerini koruyucu girişimlerde bulunmasını özendirme ve bu konulardaki politikaların oluşturulmasında gönüllü örgütlenmelerin teşvik edilmesi amacıyla çıkarılmıştır³⁴.

6502 sayılı Kanununun 3. maddesinde ifade edildiği üzere söz konusu Kanun, tüketici işlemi tanımı çerçevesinde ürün ya da hizmet piyasalarındaki kamu tüzel kişileri de dâhil mesleki ya da ticari amaçlar doğrultusunda hareket etmekte olan veya onların ad ya da hesabına hareket etmekte olan tüzel ya da gerçek kişiler ve tüketicilerin arasında kurulan her türlü sözleşme ile hukuki işlemi kapsamaktadır. Bu nedenle tüketicilerin taraf oldukları her tür sözleşmede bu Kanunun uygulanabileceği ifade edilmektedir. Dolayısıyla FinTek şirketlerinin bankalar ile imzaladıkları Servis Sağlayıcı Sözleşmesi kapsamında veya doğrudan bir sözleşme ilişkisi çerçevesinde tüketicilere sunmuş oldukları teklifler ile tüketicilerle imzalanan sözleşmelerde bu Kanuna aykırı hükümlerin yer almaması gerekecektir.

³³ Hakan Bilir ve Şerif Çay, Elektronik Para ve Finansal Piyasalar Arasındaki İlişki, **Niğde Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi**, 9(2), Nisan 2016, s. 22.

³⁴ 28.11.2013 Tarihli ve 28835 Sayılı Resmi Gazete ile 6502 Sayılı Kanun, md. 1.

d. İlgili diğer Düzenlemeler

Genel hükümlerin yanı sıra FinTek şirketleri, faaliyet alanlarına ilişkin olarak özel nitelikteki yasalara da dikkat etmek zorundadır. Buna göre FinTek şirketlerini ilgilendiren diğer özel nitelikli yasalar şunlardır;

- 6163 sayılı Finansal Kiralama, Faktoring ve Finansman Şirketleri Kanunu,
- 6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu,
- 5941 sayılı Çek Kanunu,
- 4095 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun,
- 5464 sayılı Banka Kartları ve Kredi Kartları Kanunu,
- 5549 sayılı Suç Gelirlerinin Aklanmasının Önlenmesi Hakkında Kanun.

Bunun yanı sıra bankacılık faaliyetlerinin ifa edilmesinde kullanılan bilgi sistemlerinin yönetimindeki usul ve esasların düzenlendiği “Bankalarda Bilgi Sistemlerinin Yönetiminde Esas Alınacak Bilgi Sistemleri Tebliği” ile “Bankaların Destek Hizmeti Almalarına İlişkin Yönetmelik”, FinTek şirketleri ile bankalar arasında imzalanacak sözleşmelerin sınırlarının belirlenmesi bakımından dikkate alınması gereken düzenlemeler arasındadır. Söz konusu düzenlemeler, destek hizmetlerinin kapsamına ilişkin genel kuralların bütünü oluşturmaktadır³⁵.

III. FİNTEK ŞİRKETLERİ İLE KURULAN İLİŞKİLER VE SÖZ KONUSU İLİŞKİLERİN HUKUKİLİĞİ

A. FİNTEK ŞİRKETİ VE BANKA ARASINDA KURULAN SÖZLEŞMENİN TANIMI VE UNSURLARI

³⁵ Berna Avdan, **Bankacılıkta Dijitalleşmenin Hukuki Boyutu ve Mesafeli Sözleşmeler**, İstanbul, Legal Yayıncılık, Nisan 2018, s. 28.

Hukuki düzenlemeler açısından bakıldığında FinTek şirketleri ile bankalar arasındaki sözleşmelere ilişkin açık bir tanımın bulunmadığı görülecektir. Ancak ilgili sözleşmeler, sözleşmelerin uygulamada tipikleşmiş olan içeriklerinden yola çıkılarak tanımlanabilmektedir. Buna göre bu sözleşmeler, bankaların kuruldukları yer hukukuna göre sahip oldukları (elektronik para, bankacılık gibi) izin ve lisanslar çerçevesinde yürütmeye yetkili oldukları faaliyetlerin biri ya da birkaçını yürütmeyi taahhüt ettikleri, FinTek şirketlerinin de buna karşın ücret ödemeyi vaat ettikleri sözleşmelerdir. Sözleşme dolayısıyla bankalar, edim borcu taahhüt etmektedirler. FinTek şirketleri ise bankaların edim borcuna karşın bir bedel ödeme borcu altına girmektedirler.

FinTek şirketleri ile bankalar arasında kurulan sözleşmelerde taraflar, yukarıda bahsedilen edimlere ek edimler taahhüt edebilmektedir. Bu edimlerin içeriğinin genel işlem koşulları kapsamında değerlendirilip değerlendirilmeyeceği ise sözleşmenin içeriğine göre belirlenecektir. Genel olarak bankalar ile FinTek şirketleri arasında kurulan sözleşmelerin unsurları ise şu şekilde sıralanabilir.

- Hizmet (Edim) Unsuru; Hizmet ya da diğer bir ifadeyle edim, borçlu tarafından yerine getirilmekle yükümlü olunan davranıştır. Söz konusu davranış, yapma, yapmama veya verme edimi şeklinde kararlaştırılabilir³⁶. Servis Sağlayıcı Sözleşme çerçevesinde bankalar, FinTek şirketlerine karşı bir yapma edimini üstlenmektedirler. Bu edim borcuyla bankalar, alacaklı taraf bir şeyin yapılması hususunda borçlanmaktadır. Bu noktada uzmanlık gerektiren ve izne bağlı olan yapma edimi, sözleşmelerin esaslı unsurları arasında kabul edilmektedir.

- Bedel; Bedel unsuru sözleşmeler hukuku bakımından başlıca unsurlar arasında kabul edilmektedir. Söz konusu unsura göre sözleşmenin taraflarından biri, diğer tarafın edimine karşı bir belli bir ücret ya da değer ödeme yükümlülüğü altına girecektir³⁷. Bankalar ile FinTek şirketleri arasında imzalanan sözleşmelerde de bankalar tarafından taahhüt edilen teknik hizmetlere karşın FinTek şirketleri, belli bir bedel ödeme yükümlülüğü altına gireceklerdir. Tarafların emredici hukuk kurallarına uygun olmak kaydıyla sözleşmede yazılı bedeli serbest şekilde tayin edebilecekleri

³⁶ Aydın Zevkliler ve Emre Gökyayla, **Borçlar Hukuku Özel Borç İlişkileri**, 12. Baskı, Ankara, Turhan Kitabevi, Mart 2013, s. 54.

³⁷ Cevdet Yavuz, **Borçlar Hukuku Özel Hükümler**, 8. Bası, İstanbul, Beta Basım Yayım, 2009, s. 51.

öngörülmektedir. Bedel, işlem başına ödeme şeklinde kararlaştırılabileceği gibi, belli periyotlarla ödeme şeklinde de kararlaştırılabilir.

- Değiş Tokuş; FinTek şirketleri ile bankalara arasındaki Servis Sağlayıcı Sözleşmeler, sürekli borç doğuran ve tam iki tarafa borç yükleyen sözleşmelerdendir. Bu açıdan karşılıklı hak ve yükümlülükler söz konusudur. Bu hak ve yükümlülüklerin karşılıklı olarak değiş tokuş edilmesi de ilgili sözleşmelerin esaslı unsurları arasında kabul edilir.

B. SÖZLEŞMELERİN HUKUKİLİĞİ

1. Sözleşmenin İş Görme Sözleşmesi Olması

Sözleşme taraflarından birinin iş görme borcunu üstlendiği sözleşmelere iş görme sözleşmeleri denir. Yasada düzenlenen tipik iş sözleşmelerine, İş Kanunu'na göre hizmet sözleşmesi; Ticaret Kanunu'na göre simsarlık sözleşmesi ve komisyonculuk sözleşmesi; Türk Borçlar Kanunu'na göre eser sözleşmesi, pazarlamacılık sözleşmesi, evden hizmet görme sözleşmesi, havale sözleşmesi ve vekâlet sözleşmeleri örnek verilebilir. Bu tür sözleşmeler, sözleşmenin bir tarafının emek harcaması suretiyle belli bir işi görmesini kapsamaktadır³⁸.

Bankalar, Servis Sağlayıcı Sözleşme çerçevesinde taahhüt ettikleri iş görme edimlerini bağımsız şekilde yerine getirebilmeleri dolayısıyla bağımsız iş gören niteliğindedirler. Bağımlılık ilişkisi, işçilerin işveren direktiflerine uygun biçimde iş görmeleri ve emeklerini işverenin emrine tahsis etmeleri anlamına gelmektedir³⁹.

2. Sözleşmenin İvazlı ve Tam İki Tarafa Borç Yükleyen Bir Sözleşme Olması

Sözleşmeler, borçların yüklenmesi bakımından tek taraflı borç yükleyen sözleşmeler ve iki taraflı borç yükleyen sözleşmeler olmak üzere ikiye ayrılır. Tek taraflı borç yükleyen sözleşmeler, sözleşme taraflarından yalnızca birinin edim yükümlülüğü altına girdiği ve dolayısıyla sözleşme taraflarından yalnızca birinin

³⁸ Şirin Aydınçık, Yapma Borçlarının İfa Edilmemesi ve Hukuki Sonuçları, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, (Yayınlanmamış Doktora Tezi), İstanbul, 2010, s. 17-18.

³⁹ Zevkliler ve Gökyayla, a.g.e., s. 423.

borçlu, diğ erinin ise alacaklı sıfatını taşıdıkları sözleşmelerdir⁴⁰. İki tarafa borç yükleyen sözleşmeler ise sözleşmenin her iki tarafının da belli bir edim yükümlülüğünü üstlendiği sözleşmelerdir⁴¹.

Servis Sağ layıcı Sözleşmelerde sözleşme taraflarının ikisi de aslen edim borcu altına girmektedirler. Bu kapsamda bankalar, sözleşmede öngörülen edimi ifa etmeyi taahhüt ederler. FinTek şirketleri ise söz konusu edimin ifa edilmesi için gerekli görülen koşulları oluşturma ve edim karşılığında ücret ödeme taahhüdünde bulunurlar. Sözleşme tarafları ticaret saikiyle hareket ettikleri ve tacir niteliğinde oldukları için sözleşmede taahhüt edilen edimlerin ivazlı olduğu kabul edilmektedir. Dolayısıyla bu sözleşmeler, ivazlı ve tam iki tarafa borç yükleyen sözleşme niteliği taşımaktadır.

FinTek şirketleri ile bankalar arasındaki sözleşmeler genel itibariyle ivazlı sözleşme olarak kabul edilmektedirler. Dolayısıyla bu sözleşmeler, iş görme sözleşmelerinin yorumlanması aşamasında önemli bir yere sahip olan tipik vekâlet sözleşmelerinden farklıdırlar. Zira tipik vekâlet sözleşmeleri, genel olarak eksik iki tarafa borç yükleyen sözleşmelerdir. Bu sözleşmelerde ücret kararlaştırılmamakta ve ücret, teamül gereği tespit edilmektedir⁴².

3. Sözleşmenin Sonuca Yönelik Bir Sözleşme Olmaması

FinTek şirketleri ile bankaların arasında imzalanan sözleşmelerde belirlenmiş olan edimlerin ifası konusunda bankaların yüklendikleri işleri görmeleri veya yürütmeleri son derece önemlidir. İlgili sözleşmelerde iş görme dolayısıyla bir sonuç ortaya çıkması mümkün olsa da bankalar, bu sonuçları üstlenmemekte ve bu konuda FinTek şirketlerine güvence vermemektedirler. Bankaların edimleri, sonucun ortaya çıkmasına yöneliktir. Yani bankalarca beklenen sonucun gerçekleştirilmesi şart

⁴⁰ Eyüp İpek, Edime Uygun İfa Kuralı ve Bu Kuralın İhlaline Bağlanan Hukuki Sonuçlar, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, (Yayınlanmamış Doktora Tezi), İstanbul, 2016, s. 18.

⁴¹ Oğuzman ve Öz, a.g.e., s. 45.

⁴² Seçkin Topuz, Türk Hukukunda Vekâlet Sözleşmesinde Vekilin Özen Borcu, Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Kırıkkale, 2001, s. 54.

değildir. Bankaların borçlarını ifa etmiş sayılmaları için bu yönde hareket etmeleri yeterlidir⁴³.

Her ne kadar sözleşmelerde taahhüt edilmekte olan edimlerin kapsamına göre olay bazında kesin olarak belirleme yapılması mümkünse de temelde (ödeme işlemlerinin gerçekleştirilmesi ya da kredi açılması gibi) bankacılık işlemlerinin, FinTek şirketlerinin müşterilerinin istekleri doğrultusunda gerçekleştirileceği taahhüt edilirse müşteriler, işlemlerinde ortaya çıkan sorunlar için bankalara da başvurabileceklerdir. Bu halde bankalar, vekâlet ilişkisinden kaynaklanan özen yükümlülüklerini yerine getirdiklerini ispat etmek zorundadırlar. Dolayısıyla burada bankaların edim sonucundan değil, edim eyleminden sorumlu oldukları kabul edilmektedir⁴⁴.

4. Sözleşmenin Sürekli Edim Doğuran Bir Sözleşme Olması

Sözleşmesel ilişkilerde asıl borçların en az birinin devamlı, aralıklı ya da dönemli edimler gerektirmesi durumunda söz konusu ilişkiye sürekli sözleşmesel ilişki denilmektedir. Borç ilişkilerinin sürekli edim doğuran bir ilişki olarak kabul edilebilmesi için, borç ilişkilerine rengini veren, sözleşmeleri diğer bir sözleşmelerden ayıran karakteristik edimin ifa edilmesinin belli süreye yayılması gerekir. Borçlular bakımından ifa hareketlerinin süreye yayılması ve alacaklıların çıkarının bu süre zarfında devam etmesi, söz konusu koşulun yerine getirilmesini sağlamaktadır⁴⁵.

FinTek şirketleri ile bankalar arasında imzalanan sözleşmelere karakterini vermekte olan asli edim, bankaların faaliyet izinleri çerçevesinde yerine getirdikleri hizmetlerdir. Söz konusu hizmetlerin ifa edilmesi, imzalanan sözleşmeler kapsamında belli bir süreye yayılmaktadır. Alacaklı sıfatına sahip olan FinTek şirketlerinin menfaatleri, sözleşmenin sonuna kadar devam eder. Dolayısıyla borçlu sıfatına sahip bankalar açısından bu sözleşmeler, sürekli edim içeren sözleşmelerdir. Bankalar sözleşme kapsamında FinTek şirketlerine ve onların müşterilerine sunmayı vaat ettikleri bankacılık hizmetlerini sözleşme süresince yerine getirmek durumundadırlar.

5. Sözleşmenin Şekil Şartına Bağlı Olmaması

⁴³ Fikret Eren, **Borçlar Hukuku Özel Hükümler**, 6. Baskı, Ankara, Yetkin Yayınları, 2018, s. 719.

⁴⁴ Korkmazgöz, a.g.e., s. 14.

⁴⁵ Pınar Altınok Ormancı, **Sürekli Borç İlişkilerinin Haklı Sebep Feshi**, İstanbul, Vedat Kitapçılık, 2011, s. 8-9.

Borçlar Hukukunda genel olarak sözleşmelere ilişkin şekil serbestisi ilkesinin geçerli olduğu bilinmektedir. Bunun yanı sıra şekil serbestisi ilkesi mutlak bir ilke değildir. Yasadan kaynaklanan özel durumlarda bu ilkenin görmezden gelineceği öngörülmektedir. Bu kapsamda özel kanunlar tarafından belirlenen şekle göre yapılması zorunlu olan sözleşmeler dışındaki bütün sözleşmeler için şekil serbestisi ilkesinin geçerli olacağı ifade edilmektedir⁴⁶. FinTek şirketleri ile bankalar arasında imzalanacak sözleşmeler de yasal olarak belli bir şekil şartına tabi tutulan sözleşmeler arasında sayılmadığı için, bu sözleşmelerde şekil serbestisi ilkesinin geçerli olacağı söylenebilir. Bu sözleşmeler, tarafların iradeleri uyuştuğu takdirde herhangi bir şekilde akdedilebilecektir.

Her ne kadar FinTek şirketleri ile bankalar arasında imzalanacak sözleşmelerin geçerliliği açısından yasal bir şekil şartı öngörülme de; ilgili sözleşmelerin yazılı olarak akdedilmesinin gerekli olduğu ileri sürülmektedir. Bankacılık Kanunu'nun 7/a. maddesi gereği anonim ortaklık şeklinde kurulması öngörülen bankalar, bu statüye sahip olmaları itibariyle önemli sosyal roller üstlenmektedirler. Dolayısıyla her türlü sözleşmelerinin yazılı yapılması gerektiği belirtilmektedir. Ancak buradaki yazılılık şartının sözleşmelerin geçerlilik şartı olarak değerlendirilmemesi gerekmektedir. Söz konusu şart, ispat koşulu olarak değerlendirilmektedir⁴⁷.

6. Sözleşmeye Uygulanacak Hükümler

Borçlar Hukuku bakımından sözleşmeler, yasada düzenlenip düzenlenmemelerine göre ikili bir ayrıma tabi tutulmaktadır. Özel kanunlar tarafından düzenlenen sözleşmelere tipik sözleşmeler denilmektedir. Türk Borçlar Kanunu'nun özel borç ilişkileri bölümünde veya özel bir yasa ile düzenlenmeyen sözleşmelere ise atipik sözleşmeler denilmektedir. Herhangi bir sözleşmenin yasada sadece isim olarak belirtilmesi onu tipik bir sözleşme haline getirmez. Yalnızca bütün unsurlarıyla yasada düzenlenmiş olan sözleşmeler tipik sözleşme olarak kabul görmektedir⁴⁸.

Atipik sözleşmeler, sözleşmelerin içerikleri itibariyle tipleştirmeye elverişli olmayan bir nitelik taşırlar. Bu yüzden herhangi bir ölçüte tabi değildirler. Atipik

⁴⁶ O. Gökhan Antalya, **Borçlar Hukuku Genel Hükümler, Temel Kavramlar Sözleşmeden Doğan Borç İlişkileri, Cilt I**, İstanbul, Legal Yayıncılık, 2016, s. 74 vd.

⁴⁷ Yasaman, a.g.e., s. 136.

⁴⁸ Saibe Oktay, İsimli Sözleşmelerin Geçerliliği, Yorumu ve Boşluklarının Tamamlanması, **İÜHFİM**, Cilt 55, Sayı 1-2, 1995-1996, s. 264.

sözleşmelerin yasada düzenlenmiş olan tipik sözleşmelere benzer yönlerinin olması mümkündür. Bunun yanı sıra yasada düzenlenmekte olan birkaç sözleşme tipinin unsuru, yasada öngörülmeyen türde bir araya gelebilir. Ayrıca atipik sözleşmeler, yasada düzenlenen sözleşmelere yönelik unsurları tamamıyla veya bir bölümüyle kapsamayacak ya da kendine has unsurlardan oluşacak biçimde de düzenlenebilirler. Bu durumda atipik sözleşmelerde kendine has bir yapı söz konusudur. İlgili sözleşmeler iyi niyet ilkelerine ve uygulamada yaygın olarak kabul gören teamüllere göre yorumlanmaktadır. Nitelikleri izin verdiği ölçüde, kendilerine benzeyen sözleşme tiplerine yönelik yasa hükümlerinin atipik sözleşmelerde kıyas yoluyla uygulanacakları öngörülmektedir. Hatta gerekli görülen durumlarda Türk Borçlar Kanunu'nun genel hükümlerinin de kendilerine ilişkin sorunların çözümünde kullanılabileceği ifade edilmektedir. Bu sözleşmelerde çıkan uyuşmazlıkların çözüm yolları, bilhassa yüksek yargı içtihatlarıyla tespit edilen adet hukukunda da kendisine yer bulmaktadır⁴⁹.

FinTek şirketleri ile bankalar arasında imzalanan Servis Sağlayıcı Sözleşmeler, yasada açıkça anılan sözleşmelerden değildir. Bir sözleşmenin tipik sözleşme olarak kabul görmesi için yasa koyucu tarafından adlandırılmış olması değil düzenlenmiş olması gerekmektedir. Dolayısıyla ilgili sözleşmeler, bağımsız, devamlı, sonuca yönelik olmayan, ivazlı bir iş görme sözleşmesi olarak kabul edilmektedir. Bu nitelikleri taşıması yönüyle bankalar ile FinTek şirketleri arasında kurulan sözleşmelerin vekâlet sözleşmelerinin bir türü olduğu söylenebilir⁵⁰. Bu açıdan bu sözleşmelerde vekâlet sözleşmesine ilişkin hükümlerin uygulanması gerekmektedir. Bankalar ile FinTek şirketleri arasındaki sözleşmelerin temelde vekâlet sözleşmesinin unsurlarını taşıması, uygulamada bu sözleşmelerin atipik, karma ya da bileşik bir biçimde düzenlenmesine engel değildir. Zira vekâlet sözleşmelerinde vekâlet veren kişinin herhangi bir işi görme edimini üstlendiği durumlarda da atipik bir sözleşmeyle karşı karşıya kalınması mümkündür⁵¹.

C. TARAFLARIN HAK VE BORÇLARI

⁴⁹ Haluk Tandoğan, **Borçlar Hukuku Özel Borç İlişkileri**, Cilt I/1, Altıncı Tıpkıbasım, İstanbul, Vedat Kitapçılık, 2008, s. 13.

⁵⁰ Oktay, a.g.e., s. 265.

⁵¹ Mustafa Alper Gümüüş, **Borçlar Hukuku Özel Hükümler**, Cilt 2, 3. Bası, İstanbul, Vedat Kitapçılık, 2014 s. 179.

1. Bankanın Sözleşme Kapsamındaki Hak ve Borçları

FinTek şirketleri ile bankalar arasında kurulan sözleşmelerde, daha önce de belirttiğimiz üzere taraflar çeşitli edimleri ifa etmeyi taahhüt etmektedirler. Söz konusu taahhütler, bir tarafa borç yüklerken diğer taraf açısından da belli haklar doğuracaktır. İlgili sözleşmelerde bankaların hak ve yükümlülükleri şu şekilde sıralanabilir:

- Bedel isteme hakkı; Esasen vekâlet sözleşmelerinde bedel, sözleşmenin esaslı unsurları arasında kabul edilmemektedir. Ancak FinTek şirketleri ile bankalar arasındaki sözleşmeler ivazlı sözleşmelerdir. Dolayısıyla bu alandaki teamüllere göre çözümlemenin yapılması esastır. Bankalar ile yapılan sözleşmelerde de genel olarak bedel unsuru ön planda olduğu için iş görme edimine karşı bankaların bedel isteme haklarının olduğu söylenebilir.

- Bankaların bağımsız olması; Vekâlet sözleşmelerinin genel özellikleri dikkate alındığında, vekil olarak atananların sıradan işçilere göre nispeten bağımsız bir durumda oldukları görülecektir. Bu bağımsızlık, bankaların her türlü sözleşme kapsamında karşı tarafa bağımlı olarak iş görmemesi anlamına gelmektedir⁵². Dolayısıyla yasadan kaynaklanan bu hak, bankalar ile FinTek şirketleri arasında kurulacak sözleşmelerde de kendisini gösterecektir.

- Haber verme yükümlülüğü; Vekâlet sözleşmelerinde vekil, sadakat yükümlülüğü kapsamında vekil tayin eden kişiyi bilgilendirme yükümlülüğü altına girmektedir⁵³. Bankalar ile FinTek şirketleri arasında kurulan sözleşmelerde de bankaların söz konusu yükümlülüğünün bulunduğu kabul edilmektedir.

- Talimata uygun hareket etme yükümlülüğü; Vekâlet sözleşmelerinde vekillerin emredici talimatlardan kaçınması mümkün değildir. Bu kapsamda bankalar, sözleşme çerçevesinde FinTek şirketlerinin talimatlarına uygun hareket etmek zorundadır.

- Bizzat ifa yükümlülüğü; Vekâlet sözleşmelerinde vekile duyulan güvenin bir işareti olması hasebiyle vekil, sözleşmenin konusunu oluşturan iş görme edimini bizzat kendisi ifa etmelidir⁵⁴. Buna göre bankalar, sözleşme çerçevesinde FinTek şirketlerinin işlerini bizzat kendileri yapmak durumundadır.

⁵² Türker Yalçınduran, **Vekâlet Sözleşmesinde Ücret**, Gözden Geçirilmiş 2. Baskı, Ankara, Yetkin Yayınları, 2007, s. 46.

⁵³ Şebnem Akipek Öcal, **Vekâlet Sözleşmeleri Kısa Şerhi**, İstanbul, Aristo Yayınevi, 2017, s. 56.

⁵⁴ Akipek Öcal, a.g.e., s. 69.

2. FinTek Şirketin Sözleşme Kapsamındaki Hak ve Borçları

FinTek şirketlerinin bankalara karşı hak ve yükümlülükleri ise şu şekilde sıralanabilir:

- İfayı talep etme hakkı; Genel itibariyle ifa, borcun yerine getirilmesi şeklinde tanımlanmaktadır. Hukuken geçerli olarak kurulmuş sözleşmelerde taraflar, üstlendikleri edimi tam ve eksiksiz biçimde ifa etmek zorundadırlar⁵⁵. FinTek şirketleri de Borçlar Hukukunun genel esasları kapsamında ortaya çıkan bu haklarının korunması adına karşı taraftan ifanın tam ve eksiksiz şekilde yerine getirilmesini talep edebilirler.

- Talimat hakkı; Bir önceki kısımda anlattığımız üzere bankalar, FinTek şirketlerinin emredici talimatları doğrultusunda iş görmek durumundadır. Bu durum bankalar adına bir yükümlülük doğururken, FinTek şirketleri adına da bunu talep etme hakkı doğuracaktır.

- Ücret borcu; FinTek şirketleri ile bankalar arasında kurulan sözleşmeler, tam iki tarafa borç yükleyen sözleşmelerdir. Ticari iş olması nedeniyle taraflardan en az birinin ücret borcu altına gireceği ifade edilmektedir. İlgili sözleşmeler bakımından FinTek şirketleri, bankaların iş görme edimine mukabil ücret ödeme yükümlülüğünü üstleneceklerdir.

- Reklam yapma borcu; Taraflarca sözleşmede kararlaştırılması durumunda FinTek şirketleri, sözleşmede kararlaştırıldığı şekilde bankaların reklamını yapma borcu altına girmektedir. Bu borcun asli nitelikte bir borç olmadığı, sözleşmede yer verilmesi durumunda doğacak bir borç olduğu öngörülmektedir.

D. SÖZLEŞMENİN SONA ERMESİ

1. Sona Erme Sebepleri

Bankalar ile FinTek şirketleri arasında sürekli iş görme sözleşmeleri olarak kabul edilen sözleşmelerde, sona erme anından itibaren tarafların hak ve yükümlülükleri sona erecektir. Söz konusu sona erme, vekâlet sözleşmelerinin sona ermesine ilişkin hükümlere ve genel hükümlere tabidir. Sözleşmelerin atipik sözleşme

⁵⁵ Oğuzman ve Öz, a.g.e., s. 215.

olarak düzenlenmesi, uygulanacak hukuk bakımından önem arz etmektedir. Bu kapsamda sona ermenin sonuçlarına ilişkin bir uyuşmazlığın çıkması durumunda, sözleşmeye uygun düştüğü ölçüde vekâlet sözleşmesine ilişkin TBK'nın 502/2. maddesinin uygulanması gerekecektir. Genel olarak sözleşmenin sona erme sebepleri ise şu şekilde sıralanabilir:

- Bankalar ile FinTek şirketleri arasında kurulacak sözleşmelerde, sözleşmelerin sona erme tarihi öngörülmüşse, sürenin sona ermesiyle sözleşmeler de sona erecektir.
- Bankalar ile FinTek şirketleri arasında kurulacak sözleşmelerde, iş görme fiilinin gerçekleşmesi durumunda sözleşmeler sona erecektir.
- Bankalar ile FinTek şirketleri arasında kurulacak sözleşmelerde, tarafların fesih iradelerini kullanmaları durumunda sözleşmeler sona erecektir.
- Bankalar ile FinTek şirketleri arasında kurulacak sözleşmelerde, tarafların karşılıklı olarak sözleşmelerin sonlandırılması konusunda anlaşmaya varmaları durumunda ilgili sözleşmeler sona erecektir.
- Taraflardan birinin faaliyet iznini kaybetmesi, iflas etmesi ya da tüzel kişiliğini kaybetmesi durumunda sözleşmeler sona erecektir.

2. Sona Ermenin Sonuçları

Sözleşmelerin sona ermesinin hukuki sonuçları ise şu şekilde sıralanabilir:

- Sözleşmelerin sona ermesi durumunda, bankalarca sözleşme çerçevesinde hak edilen ücretin FinTek şirketleri tarafından ödenmesi gerekir. Bunun yanı sıra borçlu tarafın kusursuz imkânsızlık sebebiyle borcundan kurtulması hükümleri saklıdır⁵⁶.
- Tarafların sözleşmeye dayalı ilişkileri sona erdikten sonra genel hükümlere göre karşı taraftan tazminat talebinde bulunma hakları bulunmaktadır. Bu hak, taraflardan birinin kusurlu olarak sözleşmeyi sonlandırması ve karşı tarafı zarara uğratması durumunda doğacaktır.
- Sözleşmenin sona ermesi ile vekâlet ilişkisi de sona erecektir.
- Sözleşmede sona ermeye ilişkin herhangi bir ceza koşulu öngörülmüşse, sözleşmenin sona ermesiyle bu koşulun işletilmesi gerekecektir.

SONUÇ

⁵⁶ Reisoğlu, a.g.e., s. 354.

FinTek kavramı, “finansal” ve “teknoloji” sözcüklerinin bir araya gelmesiyle oluşmuş bir kavramdır. FinTek, bankacılık ve finansal hizmetlerin desteklenmesi ya da bunların daha etkin bir hale getirilmesi amacıyla kullanılmakta olan bilgisayar programlarını ve diğer teknolojileri kapsamaktadır. Ülkemizde ise FinTek kavramı, ilk olarak Merkez Bankası tarafından 2016 yılında kullanılmıştır.

FinTek kavramı, bu kavrama yönelik faaliyet gösteren şirketler ile bir anlam kazanmıştır. Tarihsel bakımdan ilk önce kurulan FinTek şirketinin tespiti mümkün değildir. Ancak bankacılık faaliyetlerinde ilk önce interneti kullanan ve hatta internetin doğumu öncesinde finans kuruluşlarında kâğıt temelli sistemleri, teknik bir sistemle değiştiren şirketler bu bakımdan öncü olarak nitelendirilebilirler. Bu açıdan FinTek uygulamalarının tarihinin bilinenin aksine internetin kullanılmaya başlandığı tarihten daha eskilere dayandığı ifade edilmektedir.

Finansal piyasalar bakımından en büyük değişimlerin başında gelen FinTek, hukuki anlamda henüz istenilen seviyede ele alınmamaktadır. Kanun koyucuların bu alanda gerekli yasal düzenlemeleri yerine getirmedikleri ifade edilmektedir. Bu alandaki yasal düzenlemeler, uygulamaların mevzuata aktarılması suretiyle gerçekleştirilmektedir. Dolayısıyla FinTek hukuku kavramı da içerik olarak hâlihazırda gelişimini tamamlayamamış bir hukuk öğretisidir. Uluslararası hukukta FinTek kavramına ilişkin olarak ilk düzenlemelerin 2015 yılında İngiltere’de çıkarıldığı görülmektedir. Daha sonra İsviçre, Hong Kong, Singapur, Meksika, Malezya, Avustralya ve hatta Birleşik Arap Emirlikleri gibi pek çok ülkenin FinTek uygulamalarını hukuki zemine oturtmaya çalıştıkları görülmektedir.

Ülkemizde ise bu alanın ihmal edilen bir alan olduğu savunulmaktadır. Bu kapsamda salt FinTek şirketlerine yönelik yasal bir düzenlemenin olmadığı, bunun yanı sıra bankacılığa ilişkin yasal düzenlemeler çerçevesinde bu alanın düzenlenmeye çalışıldığı görülmektedir. Dolayısıyla Türk hukuk sistemi içerisinde FinTek şirketleri, bankalar ile birlikte ele alınmaktadır.

Ülkemizde FinTek şirketlerinin faaliyetlerinin önemli bir kısmını bankalar aracılığıyla gerçekleştirdikleri bilinmektedir. Bu bakımdan bankalar ile FinTek

şirketleri arasında kurulan sözleşmelerin bu alan açısından önemli olduğu vurgulanmaktadır.

Hukuki niteliği bakımından FinTek şirketleri ile bankalar arasındaki sözleşmelere ilişkin açık bir tanım bulunmamaktadır. Ancak ilgili sözleşmeler, sözleşmelerin uygulamada tipikleşmiş olan içeriklerinden yola çıkılarak tanımlanabilmektedir. Buna göre bu sözleşmeler, bankaların kuruldukları yer hukukuna göre sahip oldukları izin ve lisanslar çerçevesinde yürütmeye yetkili oldukları faaliyetlerin biri ya da birkaçını yürütmeyi taahhüt ettikleri, FinTek şirketlerinin de buna karşın ücret ödemeyi vaat ettikleri vekâlet sözleşmeleridir. Sözleşme dolayısıyla bankalar, edim borcu taahhüt etmektedirler. FinTek şirketleri ise bankaların edim borcuna karşın bir bedel ödeme borcu altına girmektedirler. Bu sözleşmeler bakımından uygulanacak hukuk kurallarının belirlenmesinde ise vekâlet sözleşmelerine ilişkin hükümlerin ve genel hükümlerin birlikte değerlendirilmesi gerekecektir.

KAYNAKÇA

Akipek Öcal, Şebnem, **Vekâlet Sözleşmeleri Kısa Şerhi**, İstanbul, Aristo Yayınevi, 2017.

Altınok Ormancı, Pınar, **Sürekli Borç İlişkilerinin Haklı Sebep Feshi**, İstanbul, Vedat Kitapçılık, 2011.

Antalya, O. Gökhan, **Borçlar Hukuku Genel Hükümler, Temel Kavramlar Sözleşmeden Doğan Borç İlişkileri**, Cilt I, İstanbul, Legal Yayıncılık, 2016.

Arner, Douglas, Barberis, János ve Buckley, Ross, **The Evolution of Fintech: A New Post-Crisis Paradigm?**, University of Hong Kong Faculty of Law, 2017.

Avdan, Berna, **Bankacılıkta Dijitalleşmenin Hukuki Boyutu ve Mesafeli Sözleşmeler**, İstanbul, Legal Yayıncılık, Nisan 2018.

Aydıncık, Şirin, Yapma Borçlarının İfa Edilmemesi ve Hukuki Sonuçları, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, (Yayınlanmamış Doktora Tezi), İstanbul, 2010.

Bilgel, Doğuş ve Aksoy, Besim, Finansal Teknoloji Şirketleri ve Geleceğin Bankacılığı: Açık Bankacılık, **Avrupa Bilim ve Teknoloji Dergisi**, Sayı 17, Aralık 2019, 1097-1105.

Bilir, Hakan ve Çay, Şerif, Elektronik Para ve Finansal Piyasalar Arasındaki İlişki, **Niğde Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi**, 9(2), Nisan 2016, 21-31.

Candemir, Gözde, Bankacılık Sektöründe Yeni Trendler ve Teknolojik Gelişmeler: Fintek Sektörü Üzerine Bir Uygulama, Marmara Üniversitesi Bankacılık ve Sigortacılık Enstitüsü, (Yayınlanmamış Doktora Tezi), İstanbul, 2020.

Çamlıca, Ferhat, Avrupa Finansal Denetim Sistemi ve Bankacılık Birliği, **Marmara Avrupa Araştırmaları Dergisi**, Cilt 24, Sayı 1, 2016, 1-26.

EBF Discussion Paper, The digital transformation of banks and the Digital Single Market, Brüksel, 2015.

Eren, Fikret, **Borçlar Hukuku Özel Hükümler**, 6. Baskı, Ankara, Yetkin Yayıncılık, 2018.

Gimpel, Henner, Rau Daniel ve Röglinger, Maximillian, Understanding FinTech Start-Ups – a Taxonomy of Consumer-Oriented Service Offerings, **Electron Markets**, Vol:28, Iss:3, 2017.

Gümüş, Mustafa Alper, **Borçlar Hukuku Özel Hükümler**, Cilt 2, 3. Bası, İstanbul, Vedat Kitapçılık, 2014.

<https://www.rekabet.gov.tr/tr/SonKurulKarari/36540b6f-3394-e911-80fd-00505694b4c6?AspxAutoDetectCookieSupport=1> (Erişim Tarihi: 25.11.2020).

İpek, Eyüp, Edime Uygun İfa Kuralı ve Bu Kuralın İhlaline Bağlanan Hukuki Sonuçlar, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, (Yayınlanmamış Doktora Tezi), İstanbul, 2016.

Kılıçoğlu, Ahmet M., **Borçlar Hukuku Genel Hükümler**, Genişletilmiş 15. Bası, Ankara, Turhan Kitabevi, 2012.

Koç, Derviş, Pazarlamacılık Sözleşmesi, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Ankara, Eylül 2014.

Korkmazgöz, Çağrı, Finansal Teknolojilerin Türk Bankacılık Sektörünün Finansal Performansına Etkisi: Mobil Bankacılık Üzerine Uygulama, Mersin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Mersin, 2019.

Menteş, Ahmet, Finansal Tabana Yayılma Aracı Olarak Finansal Teknoloji Şirketleri, **Social Sciences Research Journal**, Volume:8, Issue:1, March 2019, 168-175.

Minto, Andrea, Voelkerling, Moritz ve Melanie Wulff, Separating apples from oranges: identifying threats to financial stability originating from FinTech, **Capital Markets Law Journal**, 12(4), 2017, 428-465.

Schindler, John, **FinTech and Financial Innovation: Drivers and Depth**, Finance and Economics Discussion Series 2017-08, Washington, 2016.

Schueffel, Patrick. Taming the Beast: A Scientific Definition of Fintech, **Journal of Innovation Management**, Vol:4, Iss:4, 2016, 32-54.

Oğuzman, Kemal ve Öz, Turgut, **Borçlar Hukuku Genel Hükümler**, Cilt – 1, Gözden Geçirilmiş 16. Bası, İstanbul, Vedat Kitapçılık, 2018.

Oktay, Saibe, İsimli Sözleşmelerin Geçerliliği, Yorumu ve Boşluklarının Tamamlanması, **İÜHFİM**, Cilt 55, Sayı 1-2, 1996, 263-296.

Reiners, Lee, North Carolina's Proposed Regulatory Sandbox Needs Work, The FinReg Blog, Commentary by faculty and affiliates of the Duke Law Global Financial Markets Center, 28.05.2019. <https://sites.duke.edu/thefinregblog/2019/05/28/north-carolinas-proposed-regulatory-sandboxneeds-work/> (Erişim Tarihi: 03.01.2021).

Reisoğlu, Sefa, Banka Uygulamaları Açısından Yeni Borçlar Kanunu'nun Genel İşlem Koşulları ve Eleştirisi, **Bankacılar Dergisi**, Sayı 77, 2011, 108-117.

Şenbayram, Emel, Finansal Teknoloji-FinTek, https://www.researchgate.net/publication/336890594_FINANSAL_TEKNOLOJI-FINTEK?enrichId=rgreq-5b090c1c5e2895719a0e349771ee53d7-XXX&enrichSource=Y292ZXJQYWdlOzZmZjg5MDU5NDtBUzo4MTk1OTY2Njc5Mjg1NzdAMTU3MjQxODQ4MTk0MA%3D%3D&el=1_x_2&_esc=publicationCoverPdf, (Erişim Tarihi: 08.09.2020).

Şenocak, Zarife. **Borçunun İfa Yardımcılarından Dolayı Sorumluluğu**, Ankara, Dayınlarlı Yayıncılık, 1995.

Tandoğan, Haluk, **Borçlar Hukuku Özel Borç İlişkileri**, Cilt I/1, Altıncı Tıpkıbasım, İstanbul, Vedat Kitapçılık, 2008.

Taştan, Selim ve Uralcan, Şebnem, Küresel Finansal Teknoloji Sektöründe Ortaya Çıkan Yeni Girişimlerin Ekonomik ve Teknolojik Belirleyicileri, **Haliç Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi**, Cilt: 2/1, Mart 2019, 41-69.

T.C. Merkez Bankası, Finansal İstikrar Raporu, Sayı 23, Ankara, Kasım 2016.

T.C. Merkez Bankası, Finansal İstikrar Raporu, Sayı 28, Ankara, Kasım 2019.

Tekinalp, Ünal, **Banka Hukukunun Esasları**, Yeniden Yazılmış 2. Basım, Vedat Kitapçılık, İstanbul, 2009.

Topuz, Seçkin, Türk Hukukunda Vekâlet Sözleşmesinde Vekilin Özen Borcu, Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Kırıkkale, 2001.

Takan, Mehmet ve Acar, Melek, **Bankacılık: Teori, Uygulama ve Yöntem**, Konya, Nobel Akademik Yayıncılık, 2018.

Ulbrich, Şebnem Elif Kocaoğlu, Avrupa Birliği Ve Türk Banka Hukuku Yönünden Fintek, Galatasaray Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, (Yayınlanmamış Doktora Tezi), İstanbul, 2019.

Yalçınduran, Türker, **Vekâlet Sözleşmesinde Ücret**, Gözden Geçirilmiş 2. Baskı, Ankara, Yetkin Yayınları, 2007.

Yasaman, Hamdi, **Banka Hukuku ile ilgili Makaleler, Hukuki Mütalaalar, Bilirkişi Raporları**, Cilt II, İstanbul, Vedat Kitapçılık, Eylül 2013.

Yavuz, Cevdet, **Borçlar Hukuku Özel Hükümler**, 8. Bası, İstanbul, Beta Basım Yayım, 2009.

Zevkliler, Aydın ve Gökyayla, Emre, **Borçlar Hukuku Özel Borç İlişkileri**, 12. Bası, Ankara, Turhan Kitabevi, Mart 2013.

ÖZGEÇMİŞ**Berk ŞANAKUT**

Adres: Ataşehir/İSTANBUL **Ev Telefonu :** +90 216 455 30 54
E-mail: berk.sanakut@ozu.edu.tr **Cep Telefonu :** +90 535 624 62 61

AMAÇ

◆ Saygın, girişimcilik konusunda uzmanlaşmış bir şirkette idari asistan pozisyonu elde etmek.

EĞİTİM**YÜKSEK LİSANS EĞİTİMİ**

MEF ÜNİVERSİTEİ - İstanbul, TÜRKİYE (2020 – 2021/ Eğitimim Devam Etmekte)

Hukuk Fakültesi

Özel Hukuk (Ekonomi Hukuku)

ÜNİVERSİTE EĞİTİMİ

ÖZYEGİN ÜNİVERSİTESİ - İstanbul, TÜRKİYE (2019 / MEZUN)

İşletme Fakültesi

Girişimcilik Bölümü

Honors: 50% Burslu

LİSE EĞİTİMİ

ACARKENT DOĞA LİSESİ - İstanbul, TÜRKİYE (2008 - 2012)

DENEYİM**STAJ**

BPN ÖDEME & E-PARA HİZMETLERİ - İstanbul, TÜRKİYE (02/2019 - 04/2019)

Pozisyon: Muhasebe, Finans, Satış ve IT

BPN ÖDEME & E-PARA HİZMETLERİ - İstanbul, TÜRKİYE (05/2019 – 01/2021)

Pozisyon: Muhasebe

YETENEKLER & SERTİFİKALAR**BİLGİSAYAR YETENEKLERİ**

◆ MS Office (Word, Excel, Power Point)

YABANCI DİL

◆ İngilizce konuşma ve yazma

SERTİFİKALAR

◆ İngilizce eğitim sertifika program başarısı, King George International College, Canada– (06/2015-09/2015)

◆ Acarkent Doğa Kolejinden T-MBA sertifikası (06/2012)

◆ Bloomberg Sertifikası (2019-2020)

◆ KOSGEB Sertifikası (2015-2016)

MÜFREDAT DIŞI ETKİNLİKLER

- ◆ Girişimcilik Klubü
- ◆ Bungee Jumping
- ◆ IronMan 70.3 – Finisher (10/2018)

KİŞİSEL BİLGİLER

Doğum Tarihi: 21/06/1994

Sürücü Lisansı: B Sınıfı